

Mažų rinkų „Smėlio dėžių“ vaidmuo inovatyvaus verslo plėtrai

Dauguma tyrimų apie verslo ekosistemas ir verslo modelius vis dar yra dedikuojama didelėms rinkoms ir globaliems rinkos dalyviams, laikant juos pagrindine inovacijų vystymo erdve. Mažos inovacijomis grindžiamos ekonomikos dažnai ignoruojamos net ir tada, kai jos faktiškai veikia kaip bandomosios platformos produktų ir paslaugų plėtros vertinimui. Dėl to atsiranda metodinių spragų supratime apie mažų nacionalinių rinkų kaip „Smėlio dėžių“ (angl. *Sandbox*) funkcionavimą inovatyvių verslo modelių išbandyme, bei išlieka aiškių sąvokų ir matavimo rodiklių, atspindinčių jų vaidmenį tolimesniame skaitmeninių startuolių augime (angl. *Scale-up*) didesnėse ekosistemose trūkumas. Mažos nacionalinės rinkos ar regionai gali veikti kaip strateginės „Smėlio dėžės“ verslo modelių inovacijų ir jų plėtros potencialo vystymui, kuriose produktai ir verslo modeliai yra testuojami realiomis sąlygomis prieš perkėlimą į didesnes (tarptautines) rinkas. Traktuojant mažas, inovacijomis grindžiamas ekonomikas kaip „Smėlio dėžes“, atsiranda sąlygos nustatyti kurios ekosistemos dalys (arba charakteristikos) (pvz. skaitmeninė infrastruktūra, darbo jėgos demografinė sudėtis, reguliavimas, finansavimas, vietos klientai, prieiga prie partnerių ir kt.) yra kritinės inovatyvaus produkto ar verslo modelio sėkmei. Kai šios dedamosios yra aiškiai apibrėžtos, inventorizuotos, išmatuotos bei įvertintos, jų pagrindu galima sukurti metodiką kuri padėtų vertinti inovatyvių verslo modelių (įskaitant paremtus DI technologijomis), produktų plėtros potencialą šiems dar veikiant „Smėlio dėžėse“, prieš pradėdant plėtrą didesnėse verslo ekosistemose.

The Role of Small-Market “Sandboxes” in the Innovative Business Development

Most research on entrepreneurial ecosystems and business models still focuses on large markets and global players, treating them as the main setting for innovation. Small innovation-driven economies are often ignored, even when they serve as testing grounds for product and service scalability. This creates a gap in understanding how small national markets function as „Sandboxes“ for business model innovation and scalability, and there remains a lack of clear concepts and measures capturing their role within broader digital startup and scaleup ecosystems. Small national markets or regions can act as strategic “Sandboxes” for business model innovation and scalability where products and services are tested in real conditions before they move to larger markets. By characterizing these small, innovation-driven economies as “Sandboxes”, it is possible to identify which parts (or characteristics) of the ecosystem matter most for success or failure. These can include factors such as digital infrastructure, workforce demographics, regulation, funding, local customers and access to partners. When these factors are clearly defined and measured, the same dimensions can form the basis for a framework or methodology. This framework would help assess the development potential and/or scalability of innovative business models (including those based on AI technology) that are tested in small-market “Sandboxes” within larger scale-up ecosystems.